І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 230. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ГРУДНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 10, 1964 No. 230. VOL. LXXI.

ЗДА І БРИТАНІЯ ЗГІДНІ ЩОДО ПОТРЕБИ СКРІПЛЕННЯ НАТО

Вашингтон. — Президент Джансон і британський прем'єр Гаролд Вільсон закінчили у вівторок 8 грудня ц. р. свої дводенні і багатогодинні наради, ствердивши у кінцевому офіційному комунікаті, що „вони визнали важливість скріплення єдности Атлантійського Союзу в його стратегічній нуклеарній обороні". Далі в цій справі кажеться: „Вони передискутували існуючі пропозиції щодо тієї цілі та нариси деяких нових пропозицій, представлених британським урядом". Газети пояснюють, що під таким загальниковим окресленням слід розуміти давній американський проєкт морської фльоти з різнонаціональною залогою та атомовими ракетами, як також пропозицію Британії, щоб нуклеарну потугу НАТО, підпорядковану окремому командантові, але залежну від останнього слова Америки, оперти на нуклеарній зброї Британії, яку Британія погоджується передати до НАТО. На цю британську нуклеарну зброю складаються далекосяжні бомбардувальники, здатні перевозити атомові бомби та нечисленні британські підводні атомові човни. За твердженням американських газет, президент Джансон з заінтересуванням вислухав британську пропозицію, не давши на неї остаточної відповіді. Він настоює, що до такої нуклеарної потуги НАТО повинна належати й згадана вище морська фльота з різнонаціональною залогою та атомовими ракетами. У такій морській фльоті заінтересована передусім Західня Німеччина, яка таким чином дістала б частинний доступ до нуклеарної стратегії й нуклеарного арсеналу Заходу, не діставши проте власної атомової зброї, ані рішального голосу щодо її вжитку. Ця справа має бути переговорена ще з усіма іншими членськими державами НАТО, передусім з Західньою Німеччиною. Британія є рішуче проти первісного проєктованого числа 25 кораблів з атомовими ракетами і ніби пропонує знизити те число до 10. ЗДА й Західня Німеччина у принципі погоджуються на обниження числа 25, але на куди більше число, як 10. Крім цієї справи обговорювано — як кажеться в комунікаті — справи зобов'язань, що їх ЗДА й Британія прийняли у відношенні до південно - азійських країн, загрожених агресією сусідів: Маляйзії та Південного В'єтнаму. ЗДА і Британія погодилися, що треба підтримати так звані мирові місії Об'єднаних Націй. Обговорювано теж економічні справи, пов'язані з великим дефіцитом британського платничого балансу. Загалом рішено продовжувати міжнародні розмови, власні й із союзниками та вести „ширші міжнародні переговори", себто з СССР, скеровані на помешення міжнародного напруження. За згаданим офіційним комунікатом, в нарадах з британським президентом брали участь передусім державний секретар Дін Раск і секретар оборони Роберт МекНамара з американського боку та британський міністер закордонних справ Гордон Вокер і міністер військових справ Гілі.

Від 15 грудня може розпочатись залізничний страйк

Шикаго. — Три робітничі спілки, які об'єднують робітників у залізничних майстернях, повідомили, що у вівторок 15-го грудня вони, домагаючись підвишки платні, розпочнуть страйк проти залізничних компаній. Якщо залізничники інших спілок підтримають той страйк, тоді буде спаралізований рух пасажирських і вантажних потягів якраз напередодні Різдвяних свят. Представники дирекцій багатьох залізниць звернулися до Головного Федерального Окружного Суду з проханням заблькувати страйк, бо він принесе дуже великі втрати і компаніям, і державі, а ще одно підвищення платні завдасть шкоди загальній економіці. Суддя Жозеф Сем Перрі взяв на розгляд цю справу 9-го грудня, приймаючи до уваги заяву, що страйк мав би коштувати залізничним лініям щоденно $ 27 мільйонів втрати. Леґальні заходи уряду проти такого страйку вже вичерпані, але Окружний Суд наново розглядає справу, може спертись на закон про залізничну працю й відтягнути страйк на довший час, на рік або й більше. Залізничний страйк призведе до перевантаження вантажних автомобільних та авіяційних ліній, а також погано відіб'ється на десятках тисячах пасажирів у районі таких великих міст, як Ню Йорк, Шикаго й і. н. У трьох спілках, які закликають до страйку, об'єднано 63.000 залізничників. Попередні переговори з міністром праці Вілліярдом Вірцем не дали жадних позитивних наслідків.

В АМЕРИЦІ

● **Працівники** Армійського Танкового Автомотивного Центру в Дітройті дістали якимсь чудом совєтський 15-тонновий амфібійний (земноводний) танк вартости 40,000 дол. і тепер його вивчають американські спеціялісти, щоб пізнати його вартість на полі бою, та щоб оцінити фаховість совєтських робітників. Інженер Герман Надлер сказав, що совєтський танк є гірший в порівнянні з подібними американськими танками.

● **Голова** Об'єднаних Шефів Штабу генерал Ерл Дж. Вілер заявив, що, на його думку, треба б залишити теперішню систему покликування до військової служби, яка дає кращу американську армію, ніж та армія, що складалася б із самих тільки добровольців, як дехто пропонує. Система примусової військової служби кличе до збройних сил представників всіх верств населення та запевняє армії, що її стан буде завжди такий, якого вимагає кожночасна політична ситуація.

● **В половині** цього року населення світу виносило 3,283,-000,000. Воно збільшується кожного року на 60,000,000 і в 1980 році має становити 4,300,000,000. Найбільше населення має Китай — коло 690,000,000; Індія 229,000,000, а ЗДА 194,000,000.

● **Адміністрація** Публічної Служби видала як 16-й том документів американських президентів, в якому на 670 сторінках надруковані документи з п'ятого року урядування президента Гаррі Трумана. В цьому томі є надруковані матеріяли з пресових конференцій Трумана, його промови, в тому і інавгураційна промова Трумана, та тексти звернень до Конгресу. Книжка коштує $ 6.75.

● **13-річна дівчина** польського роду Геня Висоцька з Гартфорду, Конн., минулого місяця втекла була з дому, щоб не вертатися зі своїми батьками, до комуністичної Польщі. 7-го грудня ц.р. змінила своє становище та виїхала поїздом до Квебеку в Канаді, звідки кораблем „Баторі" поїде до Польщі, щоб об'єднатися з родиною. „Я не бачила тата і мами цілий місяць, — казала вона, але я вірю, що вернуся до Америки, коли мені буде 18 років, можливо що разом із батьками". Батьки поїхали до Польщі 13-го листопада.

● **В Ню Йорку** виставляли нову синтетичну шкіру на верхи черевиків, яка є дуже м'яка, не корчиться і не вимагає жадного чищення. Цю шкіру продуковано три роки, поки її не випродуковано так, щоб вона була доброю до вжитку на черевики дітей, жінок і чоловіків. Черевики будуть в ціні від $ 6-ох до $ 18-ох.

ТОВАРИСТВО ПРАВНИКІВ УКРАЇНЦІВ У ЗДА ВІДБУЛО СВОЇ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

На зборах Т-ва Українських Правників у Ню Йорку. У першому ряді посередині сидить почесний член Т-ва президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, ліворуч від нього голова Т-ва д-р Богдан Дзерович, а праворуч — сеньйор українських правників д-р Семен Демидчук.

Ню Йорк. — В неділю 29-го листопада 1964 року в приміщеннях Народного Дому в Ню Йорку відбулися загальні збори правників, об'єднаних у своєму товаристві. Збори були замітні цим, що Товариство безпосередньо перед ними спромоглося видати друком великий, другий з черги, правничий збірник „Правничий Вісник", який обіймає 256 сторінок друку з понад двадцяти статтями стільки ж авторів, з ділянок історії українського права, зокрема періоду визвольних змагань, чинного права на Україні, споминів з минулого українських правників, хроніки їх життя на еміграції і безконечного реєстру правників, які відійшли з цього світу. Збори відкрив голова Товариства, д-р Богдан Дзерович, який пошанував пам'ять членів, що відійшли в останніх роках, а особливо визначних правників, як Лев Ганкевич, Корнило Троян, Юліян Налисник, Богдан Карпевич і Михайло Шахнович. Проводила зборами президія в особах сеніора українських правників, д-ра Семена Демидчука, д-ра Ярослава Падоха і д-ра Івана Дорожинського. За управу звітували голова д-р Б. Дзерович; касир д-р Василь Палідвор, секретар д-р Іван Новосільський і організаційний референт д-р Іван Лозинський. За Контрольну Комісію склав звіт д-р С. Демидчук, а за Товариський Суд д-р Я. Падох. Після уділення обсолюторії органам Товариства та дискусії над минулою діяльністю, обрано нову управу в такому складі: д-р В. Дзерович, голова, та д-ри В. Палідвор, Василь Мисак, Лев

(Закінчення на стор. 4-ій)

Бандити напали на канцелярію українського лікаря в Джерзі Ситі, побили його дружину

Джерзі Сіті. — Минулого понеділка, 7-го грудня, двох замаскованих бандитів в білий день, бо кілька мінут по 10-ій годині ранку, ввійшли до лікарської приймоної відомого місцевого громадянина-лікаря д-ра Григорія Явного, приміщеної при Пасіфік евню. На кілька хвилин перед тим сам д-р Явний вийшов на відвідини своїх пацієнтів у лікарні, а в канцелярії була тільки його дружина. Побачивши замаскованих бандитів, пані Явна спитала, чого вони собі бажають. Бандити сказали, що вони хочуть доктора. Коли ж пані Явна сказала, що доктор вийшов, вони почали бити її пістолями по голові. На крик нападеної бандити втекли, нічого не взявши і за нічим не шукаючи в канцелярії. Пані Явна покликала поліцію, що почала слідство. Потурбовану пані Явну медичне поготівля взяло до лікарні на пересвітлення й виявилося, що сильним ударом їй зломано носову кість та побито голову. Причина і ціль нападу невідома, але можна здогадуватись — на підставі подібних інших нападів — що бандити хотіли наркотяків, яких д-р Явний не мав в канцелярії. Тому й можна б вважати „щастям у нещастю", що самого д-ра Явного не було в канцелярії під час нападу. Д-р Г. Явний є головним лікарем УНСоюзу. Напад мав широкий відгомін у місцевій пресі.

Проф. І. Лисяк-Рудницький, втративши нерви, вдарив власницю гамірливого радіоапарату в автобусі

Професор історії в університеті Ля Саль у Філядельфії і Брин Мавр коледжу д-р Іван Лисяк-Рудницький, їдучи автобусом у Філядельфії хвилювався верескливими передачами ручного радіо, що його мала сусідка в автобусі, 42-річна Мері Ґеліндас. Він звернувся до водія з просьбою інтервеніювати, але водій заявив, що в цій справі нічого не всилі вдіяти. Тоді проф. Лисяк-Рудницький просив ту сусідку стишити тон, але вона наперекір — підвищила його. Втративши панування над нервами — проф. Лисяк-Рудницький вихопив радіоприймач з рук тієї жінки і вдарив її ним. Справа опинилась на поліції. Мері Ґеліндас бупімто дістала ґудза на лобі. Цю вістку передала аґенція „Юнайтед Пресс Інтернешенел". З цього приводу в „Ню Йорк Таймсі" з 9 грудня появився невеличкий редакційний коментар „Зона спокою", де звертається увагу на страшний гамір, що заповняє вулиці, крамниці, стації ба навіть уряди й фабрики, та який шарпає людські нерви. Статейка у „НЙ Таймсі" кінчається ствердженням, що д-р Лисяк - Рудницький дав своїм співподорожним „бодай кілька хвилин благословенної тиші".

Західня Німеччина старається за скликання конференції „чотирьох великих"

Бонн. — Західньо - німецька дипломатія повела заходи, щоб спонукати ЗДА, Британію і Францію старатися дістати згоду Совєт. Союзу на нову конференцію міністрів закордонних справ у справі з'єднання Німеччини. Хоч Західня Німеччина здає собі справу, що Совєти не поступились і не поступляться з свого становища і що з'єднання Німеччини може прийти тільки на базі порозуміння між двома Німеччинами, ото ж напевне у супроводі виступлення Західньої Німеччини з НАТО, проголошення її „невтральности", прийняття комуністів до уряду, затвердження східніх кордонів Німеччини і т. п. — все ж західньо - німецькі чинники гадають, що буде з користю відновити дискусію на цю тему. Західня Німеччина має тепер один великий атут: своє багатство. Канцлер Людвіґ Ергард будім - то плянував запропонувати Хрущову, коли той задумав приїхати до Західньої Німеччини в січні 1965 року, що Західня Німеччина готова дати Совєтському Союзові 10 більйонів довготермінового товарового кредиту в заміну за різні поступки комуністичного режиму в Східній Німеччині. Тепер західньо - німецький міністер закордонних справ Гергард Шредер поїхав на один день до Риму, після того він переведе по одному дні в столицях всіх німецьких союзників з НАТО, в першу чергу в Парижі і Лондоні. Ця справа має бути одним із предметів нарад міністрів закордонних справ ЗДА, Британії, Франції і Західньої Німеччини напередодні НАТО, що відбудеться 15 грудня ц. р. у Парижі.

У ПІТСБУРГУ ВИКРАДЕНО СОВЄТСЬКИЙ ПРАПОР

Пітсбурґ, Па. — На совєтській виставці Громадського Здоров'я, що відбувається тут на Арені, невідомі люди викрали у вівторок 8-го грудня совєтський прапор. Вранці бачили на Арені, поблизу совєтської виставки, п'ятьох дорослих осіб. Скоро після того місцева телевізійна станція отримала телефонічне повідомлення: „Не турбуйтеся про той червоний прапор, я його маю", — сказав невідомий, додавши, що він є членом патріотичної організації. Перед цим випадком із совєтським прапором був ще один „інцидент": совєтчики внесли скаргу, що їхній прапор на виставці менший розміром від американського...

Епархія св. Миколая в Шикаґо заповідає публікацію тижневика „Нова Зоря"

Шикаґо. — З початком нового, 1965-го року, Епархія св. Миколая приступить до публікації власного пресового органу, тижневика „Нова Зоря", що появлятиметься в українській і англійській мовах. Відповідальним редактором „Нової Зорі" назначений всч. о. Ярослав Свищук, епархіяльний директор преси та інформації. В офіційному комунікаті в цій справі сказано:

Епархія св. Отця Николая в Шикаґо, за благословенням її Епарха Преосвященного Кир Ярослава Ґабра, подає до відома, що з початком 1965 року розпочинає свою діяльність дієцезіяльне видавництво із своїм власним тижневиком в українській та англійській мовах. Назва тижневика „Нова Зоря". Перше число „Нової Зорі" вийде під датою 3-го січня 1965 р. Ціллю цього тижневика буде інформувати своїх вірних і духовенство про події нашого часу в спектрі християнської доктрини. Важанням Редакції буде приносити Боже Слово до українських родин в найбільш доступній формі, трактуючи справи в універсальному і всеукраїнському аспектах, маючи передусім на увазі духове, національне та культурне добро нашої української спільноти. Відповідальним редактором „Нової Зорі" є о. Ярослав Свищук, Б.Ф.А.. За всіми інформаціями просимо звертатись на адресу: The New Star, 2203 West Chicago Avenue, Chicago, Illinois 60622.

Публікація нового українського пресового органу на американській землі може причинитись тільки до поширення нашої інформаційної служби та збагачення і розвитку нашої думки, а з нею і всієї громади та її життя. Тим то нову публікацію можна тільки привітати та побажати їй якнайкращих успіхів.

„Слово на сторожі" — новий український журнал в Канаді

Вінніпеґ. — З кінцем 1964 „Шевченківського року" появилося тут перше число нового журналу „Слово на сторожі", присвяченого культурі української мови в діяспорі. Як виходить із передмови, „Слово на сторожі" є орган новоснованого „Товариства Плекання Рідної мови" (Т. П. Р. М.), а його головним редактором є проф. Яр. Рудницький. На зміст першого числа складалися такі статті: Редакційна. „Українці Канади й рідна мова" д-ра М. І. Мандрики „Словник як зброя" ред. М. Добрянського, „Молодь і українська мова" — становище П. Куліша з 1861 року. „Звороти української мови" — проф. С. Крашенніжкова, „З праці над етимологічним словником української мови" — проф. Яр. Рудницького, „З нових видань". Вістки й інформації. Передплата за 6 чисел — 5 долярів. Адреса редакції й адміністрації: Бокс 3597 Ста.Б, Вінніпеґ 4. Ман., Канада. (Б. Б-о).

РАДА БЕЗПЕКИ ОН ЗНОВУ ЗАЙМАЄТЬСЯ СПРАВОЮ КОНҐА

Об'єднані Нації. — На середу 9 грудня ц. р. скликано негайне засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй, щоб розглянути скаргу 18-ох африканських і 3-ох інших держав проти ЗДА й Бельгії за їхню недавню парашутну акцію задля рятування білих „закладників" в східній, опанованій анархічними повстанцями, частині Конґа. Крім 18-ох африканських країн, цю петицію до Ради Безпеки підписали азійські країни Камбоджа і Афґаністан та комуністична „невтральна" Юґославія. Всі вони вважають, що ця гуманітарна акція, в якій бельгійські парашутисти не віддали ні одного стрілу, була „збройною інтервенцією" і „яскравим втручанням в чужі справи та порушенням суверенности Конґа", дармащо на американсько - бельгійську акцію погодився конґолійський уряд Мойсе Чомбе. Тому, що той африкансько - муринський діяч не хоче йти у хвості „невтралістів" типу альжирського диктатора Ахмеда Бен Белли чи ґанського диктатора Кваме Нкрумаха, то вони охрещують його, як „імперіялістичного лакея", користуючись цілком комуністичною пропаґанди в н о ю фразеологією. Однак не всі африканські держави солідарні в неґативному підході до тієї американсько - бельгійської акції та до режиму Мойсе Чомбе. І так, за газетними твердженнями, на пленарній конференції держав азійсько-африканського бльоку в Об'єднаних Націях Нігерія і Сенеґаль одверто боронили Мойсе Чомбе і американсько-бельгійську акцію. Водночас Мойсе Чомбе заповів, що зголосить до Ради Безпеки формальну скаргу проти Об'єднаної Арабської Республіки, Альжиру і Ґани за постачання зброї повстанцям проти леґального уряду Конґа. Тому треба здогадуватись, що на тих нарадах Ради Безпеки розпалиться широка дискусія довкола проблеми не тільки внутрішніх відносин в Конґо, але й політики африканських держав та дійсного втручання в ті справи збоку Совєтського Союзу і Комуністичного Китаю, які суперничать за впливи на африканському континенті. Тим часом лідер конґолійських повстанців Крістоф Ґбеньє прибув до Кенії. Він відмовився відповідати на запити журналістів, заявивши, що уряд Кенії заборонив йому складати будь-які публічні заяви. Кенія також підтримує конґолійських повстанців, не зірвавши дипломатичних взаємин з конґолійським урядом.

Бельгія перейняла вишколювання нової конґолійської армії

Леопольдвіль. — У таборі Кітона за 150 миль від столиці Конґа 45 бельгійських підстаршин під командуванням майора Ноеля переводять вишколювання конґолійських рекрутів. З-посеред 3.000 зголошених молодих конґолійців вибрано 1.800 осіб, які мають перейти 9-місячний вишкіл. Після того їх сформують у три полки. Число бельгійських підстаршин має бути підвищене до 100. Цей експеримент уважають за вирішний у спробі таки зреорганізувати теперішню занахазвану конґолійську армію, яка наробила більше бешкетів аніж їх зліквідувала. Не маючи певної бази у власній армії ані не діставши інструкторів ні від шістьох держав західньої орієнтації — внаслідку спротиву збоку африканських „невтралістів" ані від самих таки африканських держав, конґолійський прем'єр вхопився за наймання білих професійних вояків. Бельгія погодилася перевести оцей вишкіл нових військових частин, однак не відомо, чи цей експеримент вдасться.

У Судані в спробі перевороту — 14 вбитих і багато ранених

Хартум. — Західні обсерватори в столиці середньо-африканської держави Судан стверджують, що в останніх заворушеннях в Хартумі згинуло найменше 14 осіб та були ранені кільканадцять інших. Ці заворушення були вже третіми з черги. Вперше вони сталися в 1955 році, а в жовтні цього року довели були до зречення диктаторського президента Ібраґіма Абдула та приходу на його місце ніби „демократичної", насправді комунізуючої влади. Однак заворушення виникли не на політичному, а расовому ґрунті: південне суданське населення — це мурини, а північне — араби. Мурини бунтуються проти володіння арабів, тим паче, що не забулися часи, коли торг муринами був зосереджений в руках арабів. На подібному ґрунті відбулася була революція в Занзібарі, звідкіль збунтовані мурини, з допомогою африканських расових побратимів, прогнали арабське правління. Ці останні заворушення розпочались на летовищі, звідкіля перекинулись до міста. Знищено і спалено багато автомобілів, „при нагоді" спалено американську бібліотеку. Уряд виарештував кількасот осіб. Тепер через Судан йдуть транспорти зброї для конґолійських партизанів.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

На фронті української мови

У Києві, у в-ві „Наукова Думка" вийшла невелика книжка Алли Коваль „Культура української мови". В рецензії на це видання, опублікованій у „Радянській Культурі" з 12 листопада, читаємо: „Авторка на яскравих прикладах розкриває, якої шкоди завдають мові канцелярські, бюрократичні звороти і вирази, „штампи", засмічення мови преси та художніх творів професіоналізмами, словами іншомовного походження"... Авторка стверджує, що треба й далі всім взоруватись на мову клясиків української літератури. Але, на догоду окупантам, вона погоджується, щоб українці говорили й писали частіше „трудитись" (від російського — „трудиться") ніж „працювати"!

Нагороджено український фільм

На 7-му Міжнародному кінофестивалі документальних фільмів, що відбувався в Ляйпціґу, у східній зоні Німеччини, першу нагороду „Золотий голуб" одержала східньонімецька студія за фільм „Між червоним і чорним", а другу — „Срібний голуб" — Київська студія науково - популярних фільмів за картину „Портрет хірурґа". У ній сценарист В. Вердников і оператор В. Преображенський показали відомого лікаря Арютюнова, який працює на Україні. На деяких кадрах відтворено дуже складні хірурґічні операції. (За „Радянською Культурою" з 26 листопада).

„Дитяча кімнатка"

В СССР нещодавно заведено при відділах міліції „Дитячі кімнатки". У камерах із такою лагідною назвою сидять по декілька днів неповнолітні порушники закону, здебільшого за крадіжки. М. Чернов, інспектор „Дитячої кімнатки" в одному з відділів у „Молоді України" з 24-го листопада, що за злочини якогось Сергія Р. треба судити його батька. Виявилося, міліції Кіровограду, твердить що батьки не давали Сергієві грошей на кіно і тому він почав займатись грабунками. „Суд громадської чести" засудив також батьків неповнолітнього злодійчука Володимира Андрєєва, який крав і „порушував спокій у місті"...

Парк-Музей у Львові

„Літературна Україна" з 13 листопада повідомляла, що у Львові, в районі між вулицею Лісною і селами Кривчиці, Мучною та Старим Знесінням, буде створено Парк-Музей. Туди мають звезти декілька старовинних українських хат, вітряків, млинів, сільський давній ремаменент, плуги, мотики, борони і т. д. У музейних хатах будуть реконструйовані всі давні прикмети, включно із сволоками, з мальованими печами тощо. Подібні парки-музеї під голим небом будуть створені і на Гуцульщині. „Народна архітектура була і ще протягом багатьох тисячоліть буде тим джерелом народної мудрости і простоти, до якого припадали архітекти та будівничі", — пише львівський архітект Ю. Щумей.

У СВІТІ

● **Конґолійський прем'єр Мойсе Чомбе** хотів дістати від французького президента де Ґолля підтримку проти комунізуючих повстанців в Конґо. Однак де Ґолль ніяких обіцянок йому не дав. Вернувшись до столиці Конґа, Мойсе Чомбе негайно дав розпорядження — посилити вербування білих наємних військовиків у Південно-африканському Союзі. Тому, що в Південній Африці ведеться білорасову політику — інші африканські проводирі не можуть цього вибачити чорному конґолійському президентові.

● **Професор д-р Теодор Лінен**, лавреат Нобеля з медицини на теперішній рік, дослідник Інституту Макса Плянка для Біохемії у Мюнхені, заявив, що алькоголь потрібний людському організмові і що його можна принагідно пити одинаково для здоров'я, як приємности. Він звернув увагу, на позитивні вартості алькоголю для людського організму, якому він постачає товщ і цукор. Водночас перестеріг проти налогу пияцтва, в який впадають люди, які алькоголем заступають інші харчі. Д-р Лінен палко поручає дієту, включно до голодування, при чому за похвальний приклад такого добровільного голодування подав — кол. президента ЗДА Д. Д. Айзенгавера.

● **Данський вояк.** 20-річний Енс Гансен, військовий радіооператор зробив собі забаву і „жарт", передаючи через радіо виїмки з контроверсійного американського роману „Тропіка пістряка". Ця радіопередача перейшла через всі сприймальні станиці НАТО та породила голоси збентеження і обурення. Гансен дістав за кепський жарт — 20 днів арешту.

● **Японський уряд** признав найвищу медалю, яку японці можуть давати чужинцям, шефові штабу американського летунства, генералові Куртісові ЛеМей. Тому, що ген. ЛеМей командував в останній війні ескадрилями, які бомбардували японські міста, то признання йому такого високого відзначення спричинило голоси протесту збоку різних японських кіл.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Подорож Папи до Індії

Звітодавці з дотриденного перебування Папи Павла VI в Бомбаї, в Індії, подають такі факти, як переборення ним 8.000 миль віддалі від Риму і силу прерізних докраю виснажливих переходів і відвідин, що їх мусів відбувати Папа.

Але це все другорядні деталі формального й технічного характеру. Коли всі західні коментатори погоджуються з тим, що це була тріюмфальна подорож і що цією подорожжю Папа вписав нову світлу дату не тільки в історію Католицької Церкви, але й в історію духового життя людства, то склалися на це зовсім інші моменти.

Найсуттєвішим моментом у всій тій подорожі Папи був факт, що як тільки він проголосив своє рішення полетіти на Евхаристійний Конгрес до Бомбаю — це зробило величезне враження в Індії, в Азії і всіх країнах поза Европою. Оце вдруге Папа Павло VI заманіфестував свій зв'язок із Сходом після паломництва до Святої Землі, під час якого розмовляв з мусульманським королем Йорданії, ізраїльським президентом та православним патріярхом. Перебування Папи в Індії заторкувало ще делікатнішу струну: адже в Індії християни становлять лише яких 2% кругло 450-мільйонового населення. І тому вихід на вулиці задля привітання Папи мільйона індійців, між якими хіба десятки, хай сотні було християн, а решта — буддисти, мохаммедани і визнавці десятка інших вірувань, — це своєрідний феномен. За феномен треба вважати факт, що Папа не міг рушити ані кроку, щоб не оточували його десятки й сотні тисяч людей, паралізуючи рух у 5-мільйоновому місті і маніфестаційно виявляючи свій ентузіязм.

Очевидно, більшість тих ентузіястично настроєних маніфестантів не думали про Католицьку Церкву, ледве чи маючи докладне уявлення про неї. Однак вони знали і відчували, що це прибула до них з Риму „свята людина", і вшановували містичну силу Голови Церкви, що існує вже близько 2.000 років. Це був дивний феномен, коли сотні тисяч бідноти демонстрували свою погорду, свою байдужність до дібр цього світу, захоплюючись містичним віруванням у надземну силу, яка порядкує світом і всім, що у світі. Тріюмф Папи Павла VI саме в тому, що він дав своєю особою поштовх до того масового вияву прив'язання людей до вищих вартостей, прив'язання до релігії, а не до безбожницького матеріялізму, який релігію зве „опіюмом для народу".

Подорож Папи Павла VI до Бомбаю може мати й практичні далекосяглі наслідки для підходу Католицької Церкви до різних актуальних проблем саме по тій лінії, яка так виразно позначилася на трьох минулих сесіях Другого Ватиканського Собору. Папа Павло VI безпосередньо, фізично зіткнувся з неймовірною бідністю, прикметною для широких мас індійського народу, і з непроглядною гущею тамошнього населення. Журналісти, які супроводили Папу й описують враження, що його мусіли мати і Папа і всі, що були з ним, підкреслюють, що, хоч власті в Бомбаї старалися за кожним разом вибирати таку туру, щоб їхати по змозі якнайширшими вулицями у кращих дільницях міста, вдавалося це їм лиш частинно: просто впадало у вічі — пишуть вони — як страшенно перенаселений Бомбай, яка тяжка там житлова криза і в якому завороженому колі знаходиться проблема економічної допомоги країні, що її населення зростає в темпі, який глузує з усіх економічних плянувань.

Сталін глумливо запитував, скільки Папа має дивізій. Виявилося ще раз, що Папа без ні одної дивізії володіє силою навіть і для нехристиянського світу атрактивнішою, як безбожницькі диктатори, що мають технічні можливості винищити людство.

Китайський наступ

Однією з причин раптового усунення Хрущова було те, що в російсько-китайському конфлікті він не виявив достатнього хисту, а взаємні персональні образи Мао Тсе-тунґа і Хрущова зайшли вже так далеко, що в Середньовіччі вони могли скінчитись тільки поєдинком двох „вождів". Але усунення Хрущова не усунуло і найдрібніших причин конфлікту між двома імперіями: непорушними залишилися кордони з відірваною від Китаю територією; Москва далі домінує у Монгольській Народній Республіці ;Китай далі потребує їсти, в обох комуноімперських столицях знають, що імперія без наступу, без руху вперед — призначена на розвал... У листопадовому числі пейпінґського журналу „Червоний Прапор" висунено вимогу до Брежнєва-Косиґіна, щоб вони категорично відкинули хрущовську політику „мирного співіснування" та будь-якої співпраці з „американськими імперіялістами". Червонокитайці атакують також Югославію Тіта, як „здеґенерованого американського лакея", бо той дістає від ЗДА значні субсидії, — а Москва аж напрошується до Заходу по довготермінові кредити. „Ню Йорк Таймс" із 3 грудня повідомляв, що китайські власті знову звернулися до казахів, уйгурів та інших національних меншин, які живуть поблизу кордону з СССР, щоб були приготовані відбити нові провокації збоку Москви.

Не договорившись із Москвою, комуністичний Китай різними методами і засобами старається поширити свій вплив на інші країни, включно з Західньою Европою. Так, наприклад, у Римі, на початку грудня вже відкрилась постійна червонокитайська Економічна Місія для пожвавлення торгівлі між Китаєм і Італією; складено і договір про обмін інформаціями між італійською і китайською пресовими аґенціями. Англія показує свої вироби на великій Промисловій Виставці в Пейпінґу, при чому у тій виставці беруть участь аж 230 англійських фірм, заінтересованих у ще більшій торгівлі Англії з Китаєм. „Китай — це базар з 700-000 000 людей", — сказав англійський економіст Дуґлас Джей з уряду Геролда Вілсона. Із далекобійних дипломатичних гармат б'є Пейпінґ по країнах Африки. Німецька пресова аґенція ДПА повідомляла на початку грудня, що Китай посилає щораз більше представників у такі країни Африки, як Ґвінея, Малі, Ґана. Вони вже проникли до колись французького Конґа із столицею в Браззавілі і до Камеруну. Послуговуючись пропаґандивними переконуваннями і солідними грошовими подарунками, червонокитайські представники просуваються в Африці, витісняючи, де лише можливо, і без того слабі московські впливи. Москва зашахована так, що відносно викликаної в першу чергу Пейпінґом авантюри в Конґо повинна ставати в позу оборонця інспірованих Пейпінґом комуністичних повстанців.

Наскільки активно й широко діє пропаґандивна китайська машина, видно і з такого факту. Згідно з повідомленнями в західньо-німецькій пресі, багато українців у Польщі несподівано одержали листи від імени пейпінґської „Комуністичної Ліґи для людських і національних прав", надіслані з китайського консуляту у Варшаві. В тих листах китайці закликають українців гостро протиставитись русифікації, і стверджують, що коли Україна забажає бути самостійною і ствердить це — то комуністичний Китай підтримає таке домагання. У листах висловлено обурення з приводу засилання українців Москвою в інші республіки СССР. У подібних листах до поляків згадується, наприклад, про Катинь. Червонокитайський наступ розгортається. Але він в одному сходиться з московським — у своїй пропаґандивній облудності.

ЕФ-БІ-АЙ І Е. ГУВЕР

Одною з найславетніших і водночас найменше відомих, сповитих серпанком романтичної таємниці установою у світі є американська Федеральна Служба Інвестиґації, або — у скороченні — ЕфБіАй. Ані докладна цифра постійно зайнятих там службовців і розсіяних по всій Америці та буквально по всьому світі аґентів, ані бюджет тієї установи — невідомі. Відомо тільки, що її „тверде ядро" становлять 6.200 осіб, висококваліфікованих фахівців у виявлюванні найрізнорідніших злочинів. Бо ціль ЕфБіАй — боротися проти порушників закону: шантажистів, грабіжників, обманців, дефравдантів, убивників, підривників, шпигунів, насильників, схоплювачів, — усіх тих злочинців, діяльність яких переступає межі одного стейту або перевищує реальні можливості успіху місцевої поліції.

У проводі цієї велетенської машини стоїть ось уже сорок років Дж. Едґар Гувер, 69-літній мужчина, заприсяжений старий парубок, із такими своїми навичками, як ставити на тоталізатора на кінних перегонах по 2 доляри і переставати грати, коли програ досягає 10 долярів, — ніколи не дивитись на сенсаційно - кримінальні фільми і не читати кримінальних повістей, зате не цуратися товариства, концертів, театрів...

Впродовж 40 років поборюючи змови і злочини майстерно заплянованими контрзмовами, Едґар Гувер, як пишуть про нього, є наймовчазнішою у світі людиною. Але цю свою дбайливо плекану прикмету в останньому часі він двічі зламав — і раптом опинився в центрі атак і критики. У звідомленні Комісії Воррена про вбивство президента Кеннеді, його глибоко вразила заввага, що ЕфБіАй буцімто затаїла від денверської поліції факт щодо комуністичних переконань і більш як підозріле, комуністичне минуле поворотця з СССР Гаррі Лі Освалда, і він, Гувер, гостро скритикував оте звідомлення Комісії Воррена.

Майже одночасно один з лідерів муринського руху в ЗДА, лавреат нагороди Нобеля, духовник д-р Мартін Лютер закинув ЕфБіАй, що ця установа ніби насичена в південних стейтах білими автохтонами і через те не старається виявлювати расові злочини. Едґар Гувер назвав Мартіна Лютера „найбільшим брехуном в Америці" і цифровими доказами спростував закиди Лютера. Ця гостра виміна слів між Мартіном Лютером і Едґардом Гувером не перешкодила їм — через три дні після того — особисто зустрітися й провести довгу нараду, зміст якої обидва розмовці зберегли в глибокій таємниці.

Все ж ці публічні закиди проти ЕфБіАй і гнівливі відповіді Гувера породили цілу пресову дискусію, в якій не забракло тверджень, що — може — Гувер уже „застарий і надто перевтомлений" і що пора йому піти на пенсію. Деякі газети навіть заявляли, що президент Джансон, який — як і його чотири попередники — ставився завжди до Гувера з найбільшою пошаною, буцімто шукає кандидата на його наступника: з-посеред суддів - кримінологів, водночас людей кришталевого характеру, непримирливих ворогів комунізму й усякого роду злочинів — на подобу Гувера.

Таких людей нема багато. Гувер уславився ще як геніяльний організатор і людина, що зуміла надхнути ввесь підлеглий йому велетенський апарат духом залізної дисципліни. Тоді, коли раз-у-раз читаємо про виявлювання перекупства поміж міською і стейтовою поліцією, що є сумною спадщиною ще з часів „золотої ґанґстерської ери" Аль Капоне - Діллінджера — ЕфБіАй неперекупне. Мимоходом кажучи, воно вперше здобуло великий розголос в Америці, коли, проникнувши своїми таємними аґентами в ряди шикаґівського злочинного підпілля, дізналося про перебування Діллінджера в кіно і зліквідувало його при виході з кінотеатру.

Тепер уже всьому світові відомо, що для ЕфБіАй комуністична партія в Америці є відкритою картою. І якщо у велетенській країні між двома океанами із 190 мільйонами населення панує атмосфера безпеки, то це у великій мірі заслуга ЕфБіАй та її директора — Едґара Гувера.

Очевидно, у мільйонових містах, зокрема такому, як Ню Йорк, трудно говорити про повну безпеку, — навпаки, мешканці цього міста іноді мають почуття, що живуть в джунґлях. Але це проблема не так ЕфБіАй, як місцевої поліції і всіх тих чинників, які мусять розв'язувати проблему масового напливу анонімових осіб ззовні, расових і соціяльних конфліктів, проблему моралі, житлової кризи і т. д.

ЕфБіАй діє тоді, коли справа йде про країну, про міжстейтові злочини. І тоді ЕфБіАй є дійсною потугою.

Права і справедливість

Мюнхен. — В судовій практиці трапляються випадки т. зв. юридичної давности. Наприклад, коли сусід зорав своєму сусідові межу і 10 років володів кусником землі, що є власністю сусіда, то ця земля стає власністю того, хто незаконно її забрав. Звичайно, якщо покривджений сусід не протестував. У багатьох країнах навіть зловленого по 10 роках убивника закон не карає: злочинця звільняє від вини й кари право давности.

Одначе в другій світовій війні в різних країнах доконано такі страшні злочини, від яких загинули мільйони невинних людей. Поряд із Сталіним та його товариством особливо „вславився" масовим нищенням людей режим Гітлера. Головних винуватців нелюдських злочинів гітлерівського режиму — Ріббентропа, Штрайхера, Розенберга і інших — після війни покарано смертю. Однак, на суді в Нюрнберзі, наприкінці 1945 року, почуття справедливости кожної нормальної людини було ображене присутністю совєтського прокуратора Руденка, що виступав як представник Москви. Це була ілюстрація відомого правила, мовляв, переможців не судять.

Мені довелося мати розмову з одним німецьким адвокатом на тему відповідальности за злочини проти людяности. Я згадав відомі події, що мали місце в Палестині. Фактично римський проконсул Понтій Пилат віддав на смерть Ісуса: адже не жиди, противники Спасителя, гнали Ісуса Христа на Голготу, не вони катували й розп'яли Христа, а римські леґіонери. Римські вояки пробили Ісусові ребро, щоб довідатися, чи Він уже помер, і вони ж таки жеребом розділили Його убогий одяг. Отже — сказав я адвокатові, — римляни, зокрема Пилат, мусіли б заплатити відшкодування рідним Ісуса Назаретянського за його муки і смерть.

На це німець - адвокат відповів: „Вся різниця між Римом і Німеччиною в тому, що німці війну програли, а римляни зосталися переможцями. Тому жорстокий Пилат дожив спокійно до смерти в Тарраґоні, в Еспанії, і ніхто його не судив"...

В 1949 р., коли засновано Німецьку Федеративну Республіку, парлямент у Бонні визначив реченець передавнення злочинів, доконаних нацистами супроти людяности, на 20 років, почавши від травня 1945 року. Отже в травні 1965 року, якщо ця постанова не буде змінена, всі ті особи, які поповнили злочини в концентраційних таборах і деінде, стануть повновартісними громадянами Німецької Федеративної Республіки. Таким чином заступник Гітлера Мартин Борман, про якого ходять чутки, що він живий і ховається під чужим іменем в Південній Америці, і йому подібні злочинці „виринуть" з підземелля і будуть писати спомини про свої неславні діла.

Ця перспектива викликала протести і в Німеччині і в інших країнах. Преса і члени парляменту в Бонні домагаються продовження відповідальности нацистів за злочини, доконані перед 1945 роком.

Міністер юстиції Вухер дає пояснення, що головних злочинців - нацистів уже покарано, і що не можна, з становища права, зміняти вже раз ухвалений закон. Але, здається громадська думка в Німеччині і поза нею матиме вплив на зміну закону про давність. Таку зміну вже проведено в Бельгії, і вождя бельгійських фашистів Деґрелля, що допомагав Гітлерові під час другої світової війни, засуджено заочно на смерть (він перебуває в Еспанії). Щоб не дати права йому вернутися в Бельгію, парлямент постановив: продовжити давність засуду до 30 років.

Мабуть цим шляхом піде й Західня Німеччина. Бо вже сама думка про те, що Айхман, коли б його були не піймали в Південній Америці і не засудили в Ізраїлі, міг би 1965 року вільно походжати вулицями німецьких міст, примушує людей кричати до неба про справедливість.

Тут не допоможуть ніякі теоретичні тлумачення, права і казуїстика. Про подібні випадки старовинні римляни казали: „Право (теоретичне) на найвищому рівні стає найбільшою несправедливістю".

П. А.

РЕЗОЛЮЦІЇ

ШОСТИХ ЗВИЧАЙНИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА, ЩО ВІДБУЛИСЯ В МІСТІ НЮ ЙОРКУ В СУБОТУ 28-го ЛИСТОПАДА 1964-го ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО РОКУ

Ми, дійсні і звичайні члени та члени-прихильники Наукового Товариства ім. Шевченка в З'єднаних Державах Америки, зібрані на своїх Шостих Звичайних Загальних Зборах в Ню Йорку цього дня 28-го листопада 1964-го Шевченківського Року, вислухавши звіти нашої Управи та обміркувавши справи, які наше Товариство репрезентує та які до нього безпосередньо чи посередньо відносяться, одноголосно стверджуємо, постановляємо і схвалюємо:

I

Є наявним фактом, що за останні роки досягнення людського духа й науки дійшли до нових, небувалих досі вершин, зокрема в розвитку технології. Визволивши атомову енергію та поставивши її на службу людини, наука почала здійснювати своє найсміливіше завдання дальшого пізнання та використовування космічного обширу. З приємністю стверджуємо, що до цього розвитку причинились та дали свій поважний вклад і українські науковці по обидвох боках залізної заслони. Факт, що цей вклад українських науковців у розвиток світової науки в більшості не записаний на рахунок української нації, тільки підкреслює трагедію поневолення України та експлуатацію чужинцями українських матеріяльних і духових скарбів.

Стверджуючи небувалий розвиток технології, рівночасно з жалем треба констатувати, що йому не додержує кроку розвиток гуманістичних наук, зокрема в ділянці вивчення і пізнання історичних та культурних процесів тих народів, що перебувають ще в неволі комуно - московського імперіялізму, зокрема України. В добі фотографічного обслідування плянет і запланованого висаду людини на Місяць Україна та інші поневолені нації на нашій плянеті все ще є в багатьох відношеннях малознані в світі, не зважаючи на їх тисячолітню історію й культуру.

Однак, також і в цьому відношенні маємо в останніх роках поважний проґрес, головною мірою завдяки вітальності українського народу та наполегливим зусиллям вільної української науки і її діячів у вільному світі. Поважним вкладом у цей розвиток в останніх роках треба вважати публікацію першого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства під фірмою Наукового Товариства імени Шевченка та під головною редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича, при співпраці понад 60 українських науковців, опубліковану університетом в Торонті, накладом Українського Народного Союзу. Поява цієї праці, як і публікація цілого ряду інших замітніших творів українських науковців, як і праця самих науковців по високих школах Америки, Канади та інших вільних країн, навіть при своїй скромності в порівнянні із загальним розвитком науки, мають поважне значення і вартість для невпинного змагання людини, наділеної її Творцем вільною волею, пізнати всю і повну Правду.

Українська наука на Батьківщині, перебуваючи під непослабним терором чужої, комуно - московської окупаційної влади, не тільки не може свобідно проявлятись і розвиватись, але зазнає все нових ударів і втрат. Використовуючи псевдонаукову теорію марксизму-ленінізму для своїх імперіялістичних цілей, ця влада, всупереч своїм зобов'язанням та пропаґандивним твердженням, підпорядковує все життя цій теорії, при чому явно і підступно гнобить, нищить всякі прояви свобідної науки. Яскравим прикладом і доказом цього служать публіковані в Україні твори, включно з т. зв. Українською Радянською Енциклопедією, в якій замість правди подається фальш, а замість науки пропаґанду. Унагляднена в останніх роках мета „злиття націй", дальше підпорядкування Академії Наук УССР Академії Наук СССР, продовжувана русифікація, нищення пам'яток української науки і культури, включно із злочинним підпалом Державної Публічної Бібліотеки Академії Наук УССР, повна дискримінація українських науковців як у самому Совєтському Союзі, так і в совєтських наукових репрезентаціях на міжнародному форумі — це тільки деякі із замітніших доказів комуно - московського народовбивства у відношенні до України в ділянці науки і культури.

В таких обставинах з тим більшим подивом слід відмітити зусилля деяких діячів української науки і культури

(Закінчення на стор. 4-ій)

У публічних середніх школах Алберти, в Канаді, українську мову вивчають біля 600 учнів

Едмонтон. — Тут відбулася нарада членів Товариства Українських Учителів Алберти, яке співпрацює з канадійською Асоціяцією Учителів. На нараду прибули 22 українські вчителі, деякі з них із далеких районів цієї области, з віддалі до 300 миль. Нарадою керував голова Товариства Йосиф Мельничук. Було обговорено справи вивчення української мови в Алберті, де тепер цю мову вивчають 554 учні, та 40 учнів у 7-мій клясі в Торгилді, з учителькою п-і Волощук. Д-р Яр Славутич повідомив, що він працює над новим підручником української мови „Бейзік Юкрейніен", отож із наступного року можна буде розпочати вивчення української мови від 7-ої кляси всюди, де будуть до того кандидати. Новим головою Товариства обрано Івана Гуцуляка з Ендру.

РОМАН МІХНЯК

ПРОБЛЕМИ НАШОГО ЗДОРОВ'Я

(2)

Американські авторитетні кола заявляють, що американський народ дуже нездоровий і майбутні ґенерації будуть ще слабші, як не буде відповідних заходів у тім напрямі. Наприклад, з-поміж американської молоді в часі II-ої світової війни на 22 млн. покликаних до військової служби — 11 млн. були нездібними під фізичним і ментальним оглядом.

„В Америці — країні найкращої лікарської обслуги, з багатьма лікарями, шпиталями, з великими можливостями лікування, — рівночасно — є найбільше хворих на світі" (Arnold de Vries — The Fountain of Youth, New York 1948).

Статистика показує, що за 50 останніх років в Америці збільшилися дуже сильно різні недуги як: ментальні, цукриця, рак, недуги нирок, серця.

Д-р Вайт стверджує, що недуги серця стали модерною американською епідемією.

На основі статистики виходить, що кожного дня в Америці є хворих понад 6 млн. людей.

Часто старші люди думають, що вправляти вже запізно для них. Але це мильний погляд. У кожному віці вправи мають корисний вплив на організм.

Лікар D. W. E. Baird у вступнім слові до книжки: J. R. Peebler — Controlled Exercise for Physical Fitness, Springfield, Ill. 1962, каже, що краще знайти час на вправи й почуватися добре, чим мати час на те, щоб бути хворим.

Треба виробити собі таку методу фізичного руху, вправ, щоб відчувати охоту й приємність виконувати це. Свідомість, що вправляємо для здоров'я, буде додавати нам охоти, а мати добре здоров'я — це найбільша приємність.

У країнах нашого поселення (і на Батьківщині) повинні постати українські руханкові Т-ва чи Клюби Здоров'я, де члени могли б сходитися, виконувати рухові вправи, де відбувалися б відповідні доповіді та дискусії. Ми всі, жінки й чоловіки, старші й діти, повинні бути здоровими, сильними, повними життєвої енергії. Кожного дня треба виконувати фізичні вправи.

Відповідно до віку, до стану здоров'я й фізичної спромоги є різні системи вправ:

Warren R. Guild, M.D. — How to Keep Fit and Enjoy It, New York 1962.

J. R. Peebler—Controlled Exercise for Physical Fitness, Springfield, Ill. 1962.

Д-р Едвард Жарський — Руханка, гри-забави, Ню Йорк 1956.

Alain—Yoga for perfect health, Westport, Conn. 1957.

Lillian Curtis Drew — Individual Gymnastics, Philadelphia 1945.

Bonnie Prudder—Fitness Book, New York 1959.

John Kieran—How to be fit, New Haven, 1950.

Royal Canadian Air Force—Excercise Plans for Physical Fitness, Видавець: Вілліям І. Ніколс, Канада 1962.

George T. Stafford—Exercise During Convalenscense, New Yorn, 1947.

Herman Gawer—Body Control, New York, 1950.

Josephine Longworthy Rathborne — Corrective Physical Education, Phila., 1949.

Перелічені автори — це професори фізичного виховання, які подають науково опрацьовані методи фізичних вправ для молоді і для старших.

Старші люди, а також обтяжені різними недомаганнями, повинні знати думку лікаря, які саме вправи будуть їм найкраще відповідати.

Не дбаємо про здоров'я

Через надмір їжі не тільки працюють більше наші органи, але надмір речовин організм не може зужиткувати й вони тоді затрують усе тіло. Вони осідають у різних тканках як товщ, нагромаджуються в крові, є причиною різних хвороб. Організм починає недомагати.

Ми зовсім не стараємося зберігати наше здоров'я.

Коли б ми хотіли хоч загально пізнати будову нашого організму, його фізіологію й біохемію, то лиш тоді зрозуміли б, як прямо по-варварськи руйнуємо своє здоров'я. Панує загальна іґноранція щодо проблем здоров'я і довшого життя. —Незацікавлення цими проблемами викликає передчасну старість, різні недуги і у висліді — коротке життя. Причини цього треба дошукуватися в невідповідній нашій психічній структурі.

Люди хворіють і передчасно вмирають, бо витворилося таке переконання, що від людини ніщо не залежить, це все є тільки „вища сила".

Хто, однак, хоч трохи поцікавиться проблемами здоров'я, той пізнає, як багато залежить від самої людини.

Здоров'я це не є призначення, це — вислід правильного життя й раціонального харчування. Хто хоче бути здоровим в старших роках, мусить старатися бути здоровим в середніх. Прожиті роки не рішають про молодість чи старіння. Ніколи не треба думати, що старіємося, така думка приближує старіння. Треба завжди мати охоту до життя, мати молодечі думки; постійно бути в русі, до чогось стреміти.

Життя без ідеї, без руху, без змагання з труднощами — це скоре старіння.

Молодість і здоров'я — як мало хто ними цікавиться і як вони занедбані!

Треба, щоби людина переступила 40-50 років життя і лише тоді, під тягарем різних недомагань зрозуміла, що десь недавно була молодість, бадьорість, здоров'я!... І де це все ділося, чому воно так сталося?

Лишається тільки одна відповідь: такий закон природи.

Однак, відколи люди існують, ця проблема не давала їм спокою.

Людина, як духова (психічна) істота, має спромогу видавати ще свої закони і таким чином впливати на закони природи, а то й зміняти їх.

Це етап нашого духового розвою, до якого доходить людство.

На основі того, до чого дійшла наука, можна вже досить далеко відсунути старіння і зберегти молодість.

Чи дбає хто сьогодні про здоров'я людини, починаючи від її народження, ба навіть перед її народженням? Для цього, на жаль, не існує ще жадної установи ні державної, ні приватної, ні суспільної.

Час і старіння

Старіння це процес, близько пов'язаний з часом (Ганс —Райхенбах).

Час робить людину старою.

Однак, нове поняття часу може мати позитивний вплив на людину.

Час у міжзоряних просторах є інший, як на землі.

Фізик каліф. університету ("Life," червень 1962 р.) Edwin M. McMillan, подає на основі теорії Айнштайна такий приклад: найближча галяктика Андромеда віддалена від Землі на півтора мільйона світляних літ. Коли людина буде летіти до Андромеди в ракеті зі швидкістю, наближеною до швидкости світла, і вернеться потім на Землю, то вона постаріється тільки на 55 літ, а на Землі мине за цей же час 3 мільйони літ.

Українська культура і дошкільне виховання

Ініціятивні і винахідливі членки Батьківського Кружка при Світлиці 20-го відділу Укр. Золотого Хреста у Філядельфії вже вдруге з минулого року приємно здивували укр. громадян міста Філядельфії своїми осягами, а саме тим, як гарно можна впровадити в життя прекрасні теоретичні думки в ділянці виховання малят в українському дусі. Приводом до цього допису став Базар і Дитяча забава у Філядельфії 29-го листопада, зорганізована згаданим гуртом громадянок.

Загальною турботою наших батьків і виховників є той стан українських дітей в Америці, коли вони, перебуваючи постійно в іншомовному оточенні, серед неукраїнського товариства, відчужуються від всього рідного і близького їхнім батькам, ба навіть з погордою дивляться на все домашнє, а з тим і все українське, до чого тягнуться батьки. Коли ствердимо десь такий стан, б'ємо на сполох, радимо і обдумуємо, яким чином можна б увагу такої загубленої дитини привернути до рідної громади, та на жаль важко вже буває здійснити це.

Дитина, що не мала належної духової атмосфери вдома, де запрацьовані батьки не могли приділити їй належної уваги, а шукала її в чужинним оточенні, серед повені каміксів та невідповідних фільмів, не реагує вже на вказівки батьків чи вчителів. Вона відчуває їх як влізливців в її нову, сприйняту її дійсність. Наші педагоги і батьки сягнули до іншої превентивної методи, зробити все, щоб не допустити дитину до подібного стану. Звідти й увага нашого громадянства, головно ж нашого жіноцтва і молодих матерей, особливо до проблеми дитячих садків та світличок.

Так обидві наші жіночі організації в Америці УЗХ та СУА дбають про розвиток цієї ділянки. Вони хочуть провадити свої світлички на високому рівні, із сучасними педагогічними осягами, та приготовити тим дитину до сприйняття життєвої дійсности з певними особистими внутрішніми заложеннями, при яких на першім пляні стоятиме своє рідне, близьке, українське, отже, що в'яже дитину з її люблячим родинним колом, з її першою школкою — світличкою, що наповняла дитяче серденько радістю, що веселила її зір гармонійним барвистим орнаментом, що дала першу нагоду випробувати власну здатність щось гарне змайструвати чи намалювати, заспівати в гурті пісеньку чи сказати перед всіма віршик.

Ота рідна світличка і повинна стати першим і тому основним ступнем до розвитку дитячої індивідуальности. Тому так пильно стежимо за розвитком нашого передшкіллям. Ми згадали тут, що головною метою світлички є вселити в душу дитини відчуття, що елементи українського довкілля — українське слово, молитва, пісня, казочка, чи гра в українській мові, картинка, чи орнамент на писанці чи у вишивці та на збаночку — це її власні, рідні їй елементи, з якими вона вже, як з певним балястом збирається зустрічати той ще незнаний їй світ. Це теорії, а в дійсності — хіба ж це можливе? — сказав би хтось.

От саме дитячі імпрези такого типу, як ми останньо бачили у Філядельфії на імпрезі Батьківського Кружка при Світличці УЗХ і доказують, що це можливе і що є ентузіясти, які ще хочуть і можуть боротись за душу української дитини. Для ілюстрації подамо головні моменти імпрези. Вона складалася з двох частин: була це забава і базар. При вході на залі чується дитячий оживлений гамір; мигають, як барвисті метелики наші найменші; кожна оживлена, кожна лепече щось та лепече по-українськи... Та ось хтось через голосник заповідає спільну гру: „Подоляночка". Формується коло, гамір тихне і лунає зворушливо відома пісенька з маленьких уст. Закінчилась пісенька, зажурену „подоляночку" підвели ще й проспівали їй — „не плач, не плач, Подоляночко..." А тут і льотерія притягає дитячу увагу. Там же такі гарні речі можна виграти...

Та ось пролунало сповіщення про фільм і на екрані появилась барвиста серія рисунків про долю хитрої мишки і недогадливого лева. Та фільм недовгий і не втомив дітей, дав їм нагоду лише до вибухів радісного сміху, — мишка перемогла лева.

Тепер є час побігти до буфету і поживитися чимсь смачненьким, а тоді разом з мамою підійти до того кутка залі, де видніє напис „Базар"; мама хоче щось купити і їй доні і братікові її. А виставка така гарна, що очі розбігаються. Що ж купить мама? Та мама вже давно знає, що там виставлено на продаж, бож вона сама, разом з іншими молодими матерями, запопадливо, не раз ночами працювала, щоб все було гарне, барвисте і ніжне, щоб принесло дійсну втіху дітям. Не одна мама, ночами, після праці, як діти заснуть, малювала кераміку. Тут і Трипілля оживає і Гуцульщина барвами майорить. Інші мами прекрасно застосували вишивочку до дитячого вбрання — на суконочках, штанятах, жакетиках, киптарика, і хрестиком, і гладдю, і полтавським гафтом. Особливістю Базару були ручно роблені светери, прикрашені українськими взорами. На окремому столі були розміщені оправлені репродукції українських малярів та ілюстрації до українських народніх казок, для прикрашування дитячих кімнат. Домашньо варені конфітури та сіно приготоване для Свят-вечірнього стола — доповнювали образ Базару. Все це приготоване з любов'ю та умінням.

Мама купує доні гарну суконочку, а братикові киптарик, а там ще пару картинок і українських дзбаночків, щоб прикрасити їхню кімнату. Та ось грає музика, і діти знов ідуть до забави. Так проходила забава і базар.

Таким чином імпреза осягнула різнородні цілі; дала змогу дітям забавитися в рідному гурті, виявила присутнім, як можна прикладне мистецтво власного виробу застосувати в українськім дитячім побуті; та дала певний прибуток на розвиток світлички.

Треба побажати дальших успіхів Батьківському Кружкові цієї світлички, та всім жіночим організаціям, як УЗХ, Союзу Українок Америки та інших, які займаються важливою справою ведення дитячих світличок.

Нат. Іщук

Сто семестрових стипендій студентам Україністики у Філядельфії

Долішній ряд зліва: студенти — Б. Керницький, И. Гоффрі, Б. Казанівська, Б. Палевіч, З. Граур, З. Бобинська, М. Новаківська, Т. Кравців, І. Конрад, В. Корсунь. Горішній ряд зліва: д-р Ю. Мачук, голова Стипендійної Комісії, д-р М. Гергелевіч, проф. польської літератури, д-р В. Галан, голова Кураторії, д-р А. Сенн, директор департаменту славістики і балтійських студій і професор славістики, д-р Н. Пазуняк, лектор української мови, д-р Б. Гнатюк, голова Відд. УККА, д-р А. Салис, проф. балтійських і слов'янських мов, інженер М. Нич, секретар Кураторії.

На прохання філядельфійського Відділу УККА і місцевої Української Студентської Громади Департамент Слов'янських і Балтійських Студій Пенсильвенійського Університету започаткував у 1959-60 році курси —української літератури для студентів перших років навчання, а в 1963-64 році для студентів вищих років, курс української мови. В цьому академічному —році сперше українська мова стала предметом іспиту для кандидатів на здобуття докторату із філософії. Незабаром такий іспит має скласти Петро Гевка, наш молодий науковець, спеціяліст у галузі ядерної фізики, який на Пенсильвенійському Університеті робить докторат із філософії.

Дотепер 96 української студіюючої молоді і 3 чужинки відвідували курси української літератури та 9 українців і 5 чужинців курс української мови.

Потребуючим студентам української літератури місцевий Відділ УККА уділив сто семестральних зворотних стипендій для 51 студента. Справа стипендій є заохочуючим чинником для студентів, які плянують студіювати україністику.

Останні два семестри завдали Відділові УККА чимало клопоту, бо треба було дати 17 зворотних стипендій на суму 1442 доляри.

Без стипендій філядельфійська українська громада була б не здобулася на урухомлення в Пенсильвенському Університеті двох курсів української літератури і одного курсу української мови. Другим здобутком є те, що професорський склад в Департаменті Славістики доповнився двома нашими науковцями в особах д-ра Г. Лужницького і д-ра Н. Пазуняк. Корисно є і те, що майже сто українських студентів і 8 чужинців мали нагоду студіювати україністику.

Стипендії місцевий Відділ УККА уділяє зі Стипендійного фонду при Відділі на основі рекомендацій Стипендійної Комісії і Кураторії фонду.

Стипендійний фонд складається з пожертв місцевого громадянства і від українських місцевих і центральних Товариств і фінансових Установ.

Від заснування Стипендійного Фонду в серпні 1959 до кінця березня 1964 р. надіслали свої пожертви в долярах: Українська Щадниця 870, Союз Українок Америки (Централя і місцеві Відділи) 832 (з цього 42 Відд. 312 дол) Український Народний Союз: Централя 336, Відділ „Мир" і секретарі місцевих Відділів 90, УКО „Провидіння" 424, Місцевий Відділ Т-ва Українських інженерів 448 і позика 150, Чотири Клюби Українських Американських Горожан 378, Українська Кредитова Кооператива „Самопомочі" 224, Місцеве Т-во Самопоміч 60; Братство Укр. Дивізійників 60, 12-ий ОДВУ — 25; Р. Карбівник — 112, М. Микита 100, М. Шиприкевич 50, Анна і Лев Сивуляк 55, І. Струк 25, Ст. і Т. Тимків 25, з двох інавґураційних імпрез 70 дол по $10 Е. Блавацька, О. Генґало, М. Дуда, О. Штогрин, Т. Залуцький 5. Зворотники стипендій: А. Масюк 80, А. Лужницький 20.

В останніх роках жертвенність від громадянства майже зовсім відпала. Остались слідуючі 5 Установ, які ще кожного року жертвують по 100 і більше долярів. Ними є: Українська Щадниця, Український Народний Союз (Централя), ОУК „Провидіння" (Централя), Місцеве Т-во Українських Інженерів і Відділ 43-й Союзу Українок Америки.

Великою шкодою було б, коли б прийшлося стратити через брак дальших пожертв на Стипендійний Фонд всі з великим трудом здобуті досягнення на полі університетського шкільництва у Філядельфії.

Залучену спільну знимку частини студентів і представників професорів Департаменту Славістики і представників місцевого Відділу УККА зроблено у жовтні 1964 з нагоди офіційного повідомлення про включення української мови до предметів докторських риґорозних іспитів для кандидатів, які здобувають докторат з філософії в Пенсильвенійському Університеті.

Д-р Юрій Мачук

Новий український професіоналіст Клівленду

Виростають серед української спільноти в Америці ріків-річно нові професіоналісти й нові громадські діячі з-поміж рядів української молоді. Цієї осени український Клівленд занотував новий успіх одного з чільних представників нашого молодого покоління. 4-го вересня 1964 Богдан Футей, який народився 28-го червня 1939 року в Бучаччині, Західня Україна, здобув академічне звання магістра філософії на історичному факультеті клівлендського Вестерн Різерв Університету.

мгр. Богдан Футей

До цієї школи провадив мгр. Богдана Футея життєвий шлях через кілька континентів. Покинувши разом з батьками Західню Україну літом 1944 року, він проживав у Фіссені й Міттенвальді, Німеччина, а в січні 1949 виїхав в Аргентину, де закінчив гімназію в Буенос Айресі. До Клівленду, де його батько веде самостійне купецьке підприємство, він прибув у квітні 1957, і вже рік пізніше розпочав студії історії, політичних наук і еспанської мови у Вестерн Різерв Університеті, на якому придбав ступінь бакалавра 13-го червня 1962. Від осени ц. р. він працює вчителем історії й еспанської мови в Гленвил Сініор Гай-Скул Клівленду, й рівночасно студіює право в Маршал Ло Скул при Болдуін-Воллес Університеті.

Крім професійних успіхів мав він за останніх п'ять років також гарні успіхи в українській громадській праці, виказуючи вроджене зацікалення політичними й громадськими справами. В роках 1959-1963 працював він членом Управи місцевого Осередку СУМА ім. Б. Хмельницького, а в вересні 1963 був командантом успішно підготованого 13-го Здвигу СУМА-Захід. В шкільному році 1961-62 вчив він наших уродженців Клівленду української мови в „Рідній Школі". Був членом надрядних органів Головної Управи ТУСМ ім. М. Міхновського. Впродовж двох каденцій, 1960 61-61 та 1962-63, був він головою Управи Українсько-Американського Студентського Товариства ім. Адама Коцка. Конгрес Українського Студентства Америки вибрав його 7-го липня 1963 на сьомого президента СУСТА. Попередні два роки вів він ділянку зовнішніх зв'язків нашої студентської централі, — як її віце-президент. В цьому характері брав він участь у трьох Національних Студентських Конґресах ЗДА, а також в деяких важливих міжнародніх студентських конференціях. В серпні 1963 він одружився з п. Миросею з дому Фур, яка закінчила студії в Кент Стейт Університеті.

Впродовж перших трьох місяців ц. р. мгр. Б. Футей входив до Шевченківського Ювілейного Комітету Клівленду, працюючи для забезпечення успіху Шевченківської Маніфестації у Вашинґтоні. Від липня ц. р. був він екзекутивним членом Українсько-Американського Комітету для вибору Тефта до Сенату, підготовивши на 4-го жовтня велике Українське Політичне Віче. Він є членом 240-го Відділу УНСоюзу в Клівленді. Академічний й громадський індекси мгр. Богдана Футея є знаменитим причинком до відповіді на питання, де є наша теперішня молодь, та ілюструє фактами, як живе й працює українська молодь Америки. Українське громадянство Клівленду бажає свому новому професіоналістові дальших академічних і громадських успіхів.

Д-р Зенон Винницький

Українська хроніка

● **В Буенос Айресі, в Арґентині,** відбулося святкування 50-ліття УССтрільців, яке започаткував вступним словом голова УЦР д-р В. Іваницький. Тоді ж відбулась символічна передача заповіту УУС — Крайовій Станиці українського Пласту в Арґентині.

● **Одинадцятирічний Тарас Шкварко,** учень фортепіянової кляси Таїси Богданської в Українському Музичному Інституті, Відділ у Нюарку, виступив із першим самостійним концертом у Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку 29 листопада. Він виконав складні композиції Баха, Бетовена, Шумана, а з українських композиторів — Скорульського, Барвінського, Косенка, Фоменка та інших.

● **Вистава п'єси Ануї „Жайворонок"** відбудеться у Дітройті в суботу 12 грудня, в залі Копернікус Джуньйор Гайскул, о 7:30 вечора. Цю п'єсу покаже український театр „Заграва" з Торонта, під мистецьким кер. Слава Теліжина. П'єса йшла вже декілька разів у різних містах Канади й ЗДА.

● **Письменник Микола Понеділок** мав 5-го грудня свій літературний вечір, влаштований Українським Літературним Клюбом у Торонті. Наступного дня він з незмінним успіхом брав участь у „Вечорі гумору, пісні і танку".

● **У Док Суд, Арґентина,** існує Драматичний Гурток ім. В. Блавацького, при філії Т-ва „Просвіта". Він удруге поставив „Лимерівну" П. Мирного в залі „Просвіти", в Гудсоні, для українців міста й околиць.

● **Видатну співачку Галину Андреадіс** заанґажовано державною королівською Оперою в Торонто на сезон 1965-66. Вона дебютуватиме в ролі Розіни у „Сивільському Цирульнику".

● **Інж. Дем'ян Пеленський** вибраний головою Дому Української Науки в Мюнхені. Цей дім утримує Товариство Сприяння Українській Науці.

Новий успіх української громади в Йонкерсі, Н. Й.

На північ від Ню Йорку у віддалі 15 миль лежить місто Йонкерс, в якому живуть приблизно дві тисячі українців. Число неповне, бо тяжко дістати статистику українців. Від початку поселення українців у ЗДА, жили тут українці. Це були переважно люди з Лемківщини.

Ті перші поселенці організували Українську Гр. католицьку Церкву, яка існує по сьогоднішній день. З прикрістю стверджуємо, що певна частина тодішніх поселенців підпала під вплив москвофілів та відійшла від українства і вважає себе руснаками. Побудували за тяжко запрацьовані гроші дім та дали назву „Лемко Голл". Але з українства там є стільки, що є назва „Лемко".

Після другої світової війни, коли деякі з нас були змушені покидати рідну землю, та опинилися в таборах „ДП" і знов шукали місця на виїзд та нового поселення, то невеличка частина нових еміґрантів поселилася у Йонкерсі.

Щастя хотіло, що між тими новими поселенцями у Йонкерсі знайшлося кілька членів УПА, а був це рік 1949. Колишні упівці, які щойно два роки тому залишили Україну і пішли в рейд у Західню Европу, то вони жили духом України, бо вони воювали зі зброєю в руках проти окупантів України гітлерівської Німеччини, а відтак червоної Москви.

Опинившися у ЗДА, вони не могли спокійно сидіти. Тут не було активної боротьби зі зброєю в руках, тому вони вибрали інший шлях, шлях допомоги Воюючій Україні.

Вперше вони почали організувати Осередок СУМА, щоб зберегти нашу молодь для України. Зорганізувавши Осередок СУМА, прийняли назву ім. 30-го червня 1941 року.

Відтак зорганізували відділ ООЧСУ, — політичну нашу Установу. З огляду на це, що сюди приїжджали вояки УПА, то зайшла потреба організувати Відділ Товариства колишніх Вояків УПА ім. ген. хор. Тараса Чупринки. Всі ці три установи діють спільно, одна одну доповняють, а у спільних справах виступають спільно, бо це Організації Українського Визвольного Фронту.

Організації Українського Визвольного Фронту купили два доми, в яких сумівська молодь має свої заняття, і в яких відбуваються всі наші імпрези. Після налагодження громадської та політичної виховної праці серед свого членства, та здобуття прихильности серед загалу української громади, Управи Організацій на своїх засіданнях часто застановлялися над тим, де б можна складати тяжко запрацьований гріш, щоб він давав прибуток для українців, та прийшли до висновку, що треба організувати свою власну кредитівку, дохід з якої буде служити нашим українським цілям. Після наполегливих старань остаточно вдалося дістати дозвіл на відкриття кредитівки. Кредитівка носить назву Федеральна Кредитова Кооператива СУМА в Йонкерсі. Кредитівка почала свою діяльність з днем 26-го вересня 1964 року, а приміщення знаходиться в домі СУМА при 417 Непперґем Авеню.

До складу Управи ввійшли: до Дирекції: мґр. Володимир Черевко, Володимир Козіцький, мґр. Святослав Коцибала, Роман Глушко, Юрій Ковальчин, Микола Сидор та та Лев Футала. До кредитової Комісії — Михайло Шашкевич, Михайло Зварич і Дмитро Івасютин.

До Контрольної Комісії — Ярослав Кіцюк, Евстахій Несторук та ред. Степан Женецький.

Наша Кредитівка, це щадничо-позичкова кооператива, в якій можна складати гроші для ощаджування. Статут нашої Кредитівки дає можливості уділювати членам позички на всякі корисні і господарські цілі з сплатою на 5 років. Наша Кредитівка дає своїм членам більшу користь як звичайний банк, бо крім відсотків у висоті 4%, вона дає ще забезпечення до 2.000 долярів, вложених на щадничу книжечку і асекурує кожну затягнену позичку.

Тепер буде залежати від членів Організації Українського Визвольного Фронту, та всіх громадян Йонкерсу, як скоро ми потрафимо розбудувати нашу кредитівку, а при добрій волі всіх можна скоро створити сильну фінансову установу.

Федеральна Кредитова Кооператива СУМА відкрята тимчасово два дні в тижні: у понеділки і п'ятниці від години 7 до 9 вечором.

Л. Л.

УСЕ БЛИЖЧЕ ДО РІЗДВА ХРИСТОВОГО

В усіх містах і містечках ЗДА почався передріздвяний сезон. Вулиці і площі прибрані оздобами, ялинками. На фото одна із вулиць в Шикаґо — Норт Мишиґен Евню — у різдвяних світлах.

Кастрів міністер хотів покінчити життя самогубством

Гавана. — Проба самовбивства члена уряду кубинського диктатора Фіделя Кастра свідчить про те, що між урядовою кубинською верхівкою немає згоди щодо того, як втриматися при владі, коли маси населення не є вдоволені з того економічного стану, який тепер є на Кубі після кількалітнього панування комуністичного режиму. Урядовий комунікат, підписаний прем'єром Кастром і президентом Дортікосом і опублікований 8-го грудня, повідомив про те, що міністер праці, 46-річний д-р Авґусто Мартінец Санчез, був звільнений зі свого становища і зараз після того пострілом в голову старався відобрати собі життя. Він лежить в шпиталі в критичному становищі. Д-р Санчез — це один із найближчих співробітників Кастра, з яким воював проти уряду президента Батісти в горах Сієрра Маестра в 1958-му році, і який пізніше займав визначні урядові становища, заступаючи самого прем'єра, коли той виїздив поза кордон Куби. В урядовому комунікаті говориться про те, що Санчеза звільнено з урядового становища за „поважні урядові помилки", і що це звільнення не сталося внаслідок „його провини в ділянці партійної моралі та революційної чести", бо його льояльність до режиму є безсумнівна. В урядових колах в Гавані підкреслено, що звільнення міністра праці сталося з чисто речевих причин, і немає „політичного підложжя". Кастро хоче позбутися зі свого уряду всіх „сухих дерев", бо хоче скріпити економіку, яка його не вдоволяє. Це вже третій член кабінету, що був звільнений цього року за „помилки в урядуванні".

Число безробітних зменшилося до 5%

Вашингтон. — Департамент Праці повідомляє, що число безробітних в місяці листопаді зменшилося до 5 відсотків, а в жовтні воно становило 5.2 відсотка робітних сил країни. Це сталося тому, що в попередньому місяці була гарна й тепла погода, і не треба було припиняти праці на відкритих місцях. Число відсотка безробітних було найнижче від липня ц. р., коли воно виносило 4.9 відсотка, і лютого 1960-го року, коли воно становило також 4.9%. Поліпшилося становище чоловіків — одружених у віці понад 20 років, бо число незатруднених між ними зменшилося з 2.8 відсотка до 2.50 відсотка, а між дорослими те число покращало з 4-ох відсотків до 3.5%. Але зате мало що змінилося становище між молоддю нижче 20-ти років, бо відсоток безробітних в цій групі затруднених збільшився до 14.9 відсотка, а в жовтні ц. р. він становив 14.4%. Цей стан на 50 відсотків гірший в порівнянні з 1957-им роком. Тому президент Джансон старається всіми засобами збільшити число затруднених, головним чином за допомогою програми поборювання убогости. Число затруднених в листопаді виносило 70,800,000, на 300,000 менше в порівнянні з жовтнем ц. р. Число безробітних в листопаді ц. р. виносило 3.400.000, воно збільшилося на 100,000 в порівнянні з жовтнем ц. р. і було найменше від листопада 1957 р.

Нові досліди вказують на те, що на Венері може бути органічне життя

Ню Йорк — Група науковців із університету ім. Джана Гопкінса гадає, що на плянеті Венері є ліпші умови для органічного життя ніж на інших плянетах. Свою думку в цій справі ці науковці підтримують недавніми обсерваціями Венери, які ствердили, що ті хмари, які вкривають ту плянету, складаються з льоду. Обсервації Венери відбувалися за допомогою бальона 27 жовтня. Попередні обсервації в лютому ц. р. виявили, що повітря над хмарами має багато водної пари. Науковці розуміють так: Коли є вода, то деякі її молекули можуть бути розбиті під впливом ультрафіолетового сонячного світла на кисень і водень. Атмосфера з киснем і водною парою є сприятлива довкіллям для життя. Але проти можливости життя на Венері промовляє те, що на її поверхні є висока температура — 800 ступнів Фаренгайта. Але науковці з університету Гопкінса знаходять виясненя цієї справи і твердять, що на Венері може існувати органічне життя.

РЕЗОЛЮЦІЇ

Закінчення зі стор. 2-ої

в Україні, які у найскладніших умовинах терору все ж таки збагачують українську і світову науку новими духовими вартостями.

Українська вільна наука в діяспорі та її творці є одною з найбільших цінностей в загальних українських змаганнях до волі і незалежности. В останніх роках розвиток вільної української науки в діяспорі здобув поважні успіхи. Крім появи цілого ряду поважних наукових праць, українські науковці в різних галузях науки звертають на себе та на свої досягнення увагу міжнародного наукового світу, доказом чого може послужити участь цих українських науковців у багатьох міжнародних наукових з'їздах і конференціях. Проріджувані ряди старших українських науковців заповнюються новими, надійними науковими силами.

Українська спільнота у вільному світі доцінює вагу і значення вільної української науки та її розвитку, але — на жаль — не підтримує її у межах своїх спроможностей.

Останні чотири роки української науки, як і загального українського життя у вільному світі, проходили в поважній мірі під знаком двох великих роковин нашого Патрона, Тараса Шевченка: 100-річчя з часу його смерти, що припадало в 1961-му році, та 150-річчя з дня його народження в цьому, 1964-му році. Відзначено ці роковини цілим рядом публікацій творів Шевченка і праць про Шевченка українською та чужими мовами, великими і масовими шевченківськими святкуваннями по багатьох осередках українського поселення та посиленою популяризацією шевченківських ідеалів у вільному світі; завершенням відмічування цих роковин була побудова пам'ятників Тарасові Шевченкові на площі Парляменту у Вінніпеґу в 1961-му році та на публічній площі в столиці Америки, Вашинґтоні в 1964-му році.

Крім цих резолюцій схвалено ще „Слово до українського народу", постанову про „Науковий Фонд ім. Т. Шевченка при НТШ" та ряд привітів.

ТОВАРИСТВО ПРАВНИКІВ УКРАЇНЦІВ...

Закінчення зі стор. 1-ої

Голінатий, Марія Кобринська, І. Новосільський, І. Лозинський, А. Луцький і О. Соколишин, члени, які за статутом, розділять між собою функції. До Контрольної Комісії ввійшли д-р Роман Гутлевич як голова та члени Тарас Криницький, Мирон Лушпинський і Олександер Ничка. До Товариського Суду обрано радника Слижу на голову і В. Небелюка, О. Фірчука та Я. Падоха, членів. Після звітів і виборів відбулася дискусія над програмою дальшої праці та громадської функції Товариства, члени якого в більшости не виконують правничої професії. В дискусії взяли участь пп. В. Мизак, Т. Криницький, Марія Кобринська, Р. Гутлевич, І. Новосільський, О. Соколишин, М. Лушпинська і Я. Падох. Підмічено важливе значення Товариства, як видавця правничого збірника, який єдиний тепер публікує наукові і фахові статті з ділянки права, зокрема з ближчого і дальшого минулого українського права і українських правників, та чинного права на Україні. Закріплення того минулого має важливе державно-творче значення для всього народу. Касир Товариства д-р В. Палідвор з турботою з'ясовує труднощі, зв'язані з виданням збірника. Всі гроші Товариства в сумі $2.000 пішли на це видання і все ще залишилося коло $250 довгу. Висловлено надію, що українське громадянство і його передові організації, розуміючи вагу такого єдиного видання, допоможуть йому появлятися дальше. Зобов'язано новообрану управу видавати збірник не раніше, як два роки і в такому реченці скликати загальні збори Товариства. Заплановано також часті доповіді, зміст яких мав би в першу чергу бути матеріялом до збірника, часті товариські зустрічі, реєстрація всіх українських правників, особливо молодих і студентів права, для чого управа покличе окремого референта, та звернутися до громадянства і його установ із закликом за допомогу у виданні наступних книжок збірника.

У зборах узяв участь почесний член Товариства, самий правник, колишній адвокат, д-р Степан Витвицький, президент УНР в екзилі. Його привітали голови Товариств, та зборів й склали подяку за прибуття й побажання довгих років життя та членства в Товаристві. Пан Президент зворушеним голосом поділився з приявними на зборах, яких було 24, зі своїми думками про значення і призначення Т-ва українських правників, а особливо про потребу давати правно обосновану відсіч на нові затії ворогів України і її державности, в тому і деяких кол поляків на еміґрації, які плянують наново загарбати українські землі.

В УВАН відбудеться виставка малярських праць Олени Кульчицької і Софії Зарицької

Ню Йорк. — Фундація Української Вільної Академії Наук у ЗДА влаштовує в днях 12 грудня до 17 січня ц. р. виставку малярських праць сеньйорки українських малярів на Україні Олени Кульчицької та відомої української малярки на еміґрації Софії Зарицької.

Олена Кульчицька, сьогодні уже 87-літня, живе у Львові. Із її праць, зібраних і збережених в колекції сл. п. Осипа Кочана й Анастазії Кочан, буде виставлено 72 дереворити, мідерити й акварелі, в тому багато зі західньо-українськими красвидами. Софія Зарицька, народжена 1903 року, живе тепер у Франції. Студіювала малярство в Празі і в Парижі і з 1929 року виставляє свої праці в „Салоні незалежних".

На виставці, що її влаштовує Фундація УВАН буде показана двадцять й одна її праця — олії, гваші, пастелі, олійна темпера.

Відкриття виставки відбудеться в суботу 12 грудня ц. р. о год. 5-ій по полудні в залях УВАН при 206 Вест 100-а вулиця.

Українська хроніка

● Філологічна Секція НТШ влаштовує в суботу 26 грудня ц.р. о год. 6-ій вечора Наукову Конференцію з доповіддю проф. Володимира Тараса Жили на тему „Діялектні особливості мови в повісті П. Мирного „Хіба ревуть воли, як ясла повні". Конференція, що її відкриє професор Василь Лев, відбудеться в залі Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-та вулиця в Ню Йорку.

ТАРЗАН, ч. 5352. Щасливий кінець!

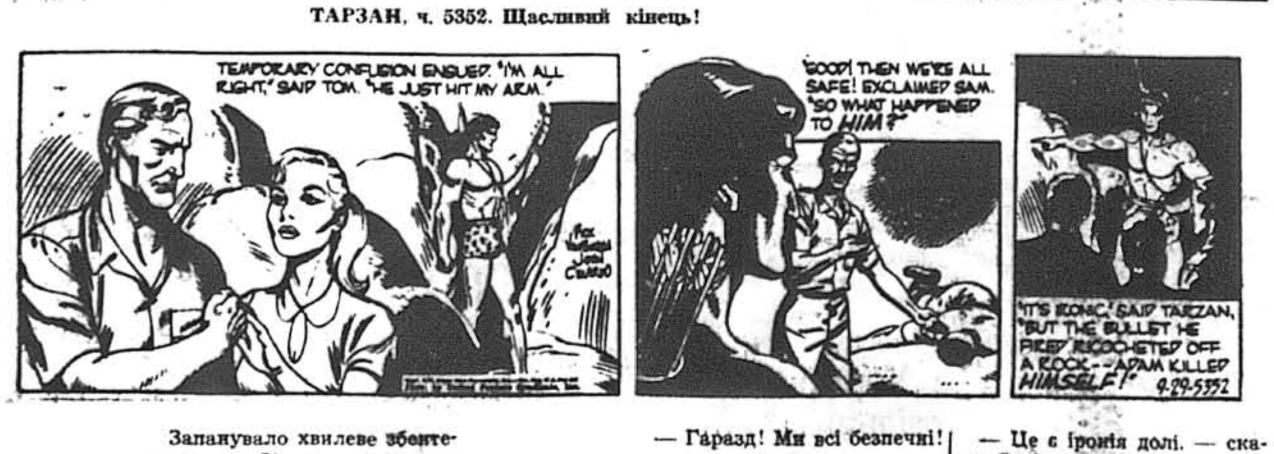

Запанувало хвилеве збентеження. — Зі мною все впорядку, — сказав Том. — Він тільки поцілив моє рам'я.

— Гаразд! Ми всі безпечні! — вигукнув Сем. — Але що сталося з ним?

— Це є іронія долі. — сказав Тарзан. — Але куля, яку він вистрелив, відбилася від скелі... Адам сам себе вбив!

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 12-го ГРУДНЯ 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Володимира — 130 Відд. в год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 325 Відд. точно о год. 8-ій веч., під ч. 216 Grand St. в Укр. Нар. Домі. Уряд просить всіх членів прибути бо є важні справи. — А. Цюпа, секр.

АМБРІДЖ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія — 161 Відд. в 7-ій год. веч. в Клюбовій залі. На зборах відбудеться вибір нового уряду. — П. Раноський мол., секр.

БРІСТОЛЬ, Па. Річні збори Т-ва Просвіта — 362 Відділ в 7:30 год. веч. в Укр.-Амер. Горож. Клюбі, 111 Fillmore St. Проситься всіх членів прибути в назначений час. — Управа Відділу.

ЛІНДЕН, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. І. Франка 306 Відд. в год. 7:30 веч. при 610 Van Buren Ave. На порядку дня: Звіти членів управи та вибір нового уряду на 1965 рік. — С. Вереза, предс., Б. Креховецький, кас., А. Андрійців, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Українська Січ — 182-ий Відд. о год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви при 45-47 Hope Ave. в Пасейку, Н. Дж. Просимо про присутність з огляду на вибір нової управи на 1965 рік. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Мир — 324 Відд. в год. 7-ій веч. Проситься вирівняти свої вкладки з огляду на кінець року. — І. Струк, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького — 133 Відд. в 8-ій год. веч. у Пластовому Домі, 952 — 18th Ave. На порядку дня: звіт Контр. Комісії за 6 місяців, вибір нової управи на 1965 р. та інші важні справи. Проситься членство прибути на ці збори. — М. Литвин, предсідник, І. Андрійчин, секр.

СТАПЛЕТОН, С. Ай., Н. Й. Річні збори Б-ва св. Арх. Михаїла — 211 Відд. точно в годині 7:30 веч. в залі де звичайно. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії та вибір управи на 1965 рік. Проситься вирівняти свої залеглості. — Т. Соколовський, секретар.

Посмертні згадки

ЕВСТАХІЙ ПРОНЧАК, член 361 Відд. УНС в Ню Йорку, Н. Й., помер 6 грудня 1964 р. Покійний народився 10 червня 1889 р. в м. Перемишляни, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, доньку Олену і 4 внуки, 2 сестри Анастазію і Катерину, брата Михайла і дальшу родину. Панахида відбудеться в четвер, 10 грудня ц. р. в год. 8 веч. в пох. зав. П. Яреми, а похорон в п'ятницю, 11 грудня ц. р. о год. 10-ій рано з церкви св. Юрія в Ню Йорку.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ІВАН МАРТИНЕЦЬ, довголітній член Т-ва Зоря — 69 Відділ УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер 20-го жовтня 1964 р. Покійний нар. 1891 р. в м. Богородчани на Станіславівщині. У Відд. 69-му впродовж 24 р. був касиром. Залишив у великому смутку дружину Розалію, 2 дочки Степанію і Марію, сина Івана і брата Олексу в Україні. Похорон відбувся 24 жовтня ц. р. з пох. заведення П. Яреми до костела св. Станіслава а звідтам на цвинтар Кальварія при участи родини, приятелів, кол. співробітників, знайомих та членів Відділу.

Вічна Йому Пам'ять!

Ів. Різник, секр.

Розшуки

ВП. В. ЗАЛУЦЬКИЙ

прошу подати Вашу адресу або хто знає, зголошуйте на адресу:

P. OLEXIENKO
1359 Steele Street
Denver, Colo. 80206

ПОШУКУЮ МИХАЙЛА ФІЛЬВАРКА, син Петра. Роджений в Стрию, Зах. Україна. Має перебувати десь в Америці або Арґентині. Хто знав би або сам, прошу зголоситись:

Michael FILWARKIW
150-16 85th Dr.
Jamaica 32, N. Y.

ПЕТРА ЛЕМЕЦЬ пошукує родина із Загород — Судова Вишня. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:

Володимира ГІЛЬ
35 Pershing Avenue
Trenton, N. J. 08618